

Sofinancira
Evropska unija

Moč Braillove pisave

Smernice za
ustvarjanje gradiva

UVOD

Po podatkih Ameriške fundacije za slepe (AFB) (AFB, 2021) je Braillova pisava ključno orodje za spodbujanje pismenosti in neodvisnosti slabovidnih in slepih. Kljub temu stopnja pismenostiv brajici upada, narašča pa zaskrbljenost glede dostopnosti tiskanega gradiva za slabovidne in slepe. V Evropi po grobi oceni živi 30 milijonov ljudi z okvaro vida, le 10 % slepih otrok pa obvlada Braillovo pisavo (Evropska zveza slepih, 2021).

Braillovo pisavo je razvil Louis Braille med letoma 1820 in 1830, ko je bil študent na Kraljevem inštitutu za mlade slepe v Parizu.

Uporaba brajice pomaga slepim in slabovidnim razvijati bralne, pisne in komunikacijske spretnosti, kar jim lajša dostopanje do informacij in omogoča polno sodelovanje v družbi.

V današnjih digitalnih časih obstajajo številna orodja in tehnologije, s katerimi lahko slabovidnim in slepim omogočimo boljši dostop do informacij, toda gradiva, natisnjena v brajici, so bistveni sestavni del vsakdanjega življenja mnogih, ki se povsod po svetu zanašajo na ta taktilni sistem (AFB, 2021). Braillova pisava se na primer uporablja za označevanje zdravil na recept, označevanje velikosti oblačil in označevanje številok nadstropij v dvigalu.

Ustvarjanje gradiva v brajici je lahko zapletena naloga, a je bistvenega pomena za spodbujanje dostopnosti in družbeno vključenost oseb z okvarami vida.

Evropska zveza slepih (EBU) je organizacija, ki zastopa interese slepih in slabovidnih v Evropi. Zagotavlja gradivo in podporo večji dostopnosti in boljšemu vključevanju. Zagotavlja tudi informacije o prevajanju besedil in tiskanju teh v Braillovi pisavi.

Braillova pisava ni jezik. Je taktilna koda, ki slepim in slabovidnim omogoča branje in pisanje z dotikom, pri čemer različne kombinacije izbočenih pik predstavljajo abecedo, besede, ločila in številke.

Braillova pisava zavzema veliko več prostora na strani kot vizualni sistem pisanja.

EBU poroča, da se je obseg tiska v brajici v zadnjih desetih letih v Evropi zmanjšal za 45 % (Evropska zveza slepih, 2021). Poleg tega ima le 15 % evropskih javnih in zasebnih organizacij politike za spodbujanje dostopnosti za invalide.(Evropski invalidski forum, 2021).

Posamezniki in organizacije lahko po korakih teh smernic pripravijo kakovostno gradivo v brajici, ki posameznikom z okvaro vida omogoči enakovreden dostop do informacij. Organizacije, kot je Evropsko nacionalno združenje za Braillovo pisavo (NBAE), zagotavljajo gradivo in usposabljanje za učitelje, prepisovalce in bralce brajice. Ponujajo tudi programe certificiranja za prepisovalce in korektorje brajice.

Poleg tega Evropska agencija za posebne izobraževalne potrebe in vključujoče izobraževanje (EASNIE) ponuja različna gradiva in možnosti usposabljanja za učitelje in strokovnjake. V teh gradivih je najti informacije o dostopnih tehnologijah in tiskanju v brajici.

Pomembno je, da posamezniki in organizacije priznajo vrednost pismenosti v brajici; da spodbujajo dostopnost gradiva in vključevanje v družbo za osebe z okvarami vida.

S pravimi orodji je mogoče ustvariti gradiva v brajici, takšna, ki spodbujajo pismenost in neodvisnost oseb z okvarami vida.

Različne priljubljene igre, kot so Monopoly, Scrabble in Uno, so bile prilagojene v različice v Braillovi pisavi.

Redna vadba branja in pisanja Braillove pisave lahko pomaga izboljšati hitrost branja.

Reference: in povezave

- Ameriška fundacija za slepe. (2021). Kaj je Braillova pisava? Povzeto po: <https://www.afb.org/blindness-and-low-vision/braille-literacy/what-is-braille>
- Evropska zveza slepih. (2021). Dejstva in številke o slepoti in slabovidnosti v Evropi. Povzeto po: <https://www.euroblind.org/facts-figures>
- Evropski invalidski forum. (2021). Dostopnost v Evropi. Povzeto po: <https://www.edf-feph.org/accessibility-europe>
- Evropsko nacionalno združenje za Braillovo pisavo. (n.d.). Domača stran. Povzeto po: <https://www.nbaeurope.org/>

Korak 1:

Izberite tiskalnik brajice

Na trgu so na voljo različne vrste Braillovih tiskalnikov, od namiznih modelov do večjih industrijskih tiskalnikov. Najbolj priljubljene blagovne znamke so Index Braille, Braillo in Enabling Technologies. Pri izbiri tiskalnika je treba upoštevati dejavnike, kot so velikost, hitrost in funkcionalnost. Če morate na primer hitro izdelati veliko število gradiv, se morda odločite za nakup hitrega Braillovega tiskalnika, kakršen je Index Braille Everest.

Uporabne povezave:

- Index Braille: <https://www.indexbraille.com/products/>
- Braillo: <https://braillo.com/products/>
- Pomočne tehnologije: <https://www.brailer.com/braille-printers/>

Možnosti financiranja za tiskalnike brajice:

- Evropska unija: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&langId=en>
- Evropska zveza slepih: <https://www.euroblind.org/>
- Evropski invalidski forum: <https://edf-feph.org/>

Korak 2:

Uporabite programsko opremo za prevajanje v Braillovo pisavo

Programska oprema za prevajanje v Braillovo pisavo se uporablja za pretvorbo besedila. Med priljubljeno programsko opremo spadajo Duxbury Braille Translator, BrailleBlaster in Braille2000. Ti programi lahko obdelujejo uradno in neuadno Braillovo pisavo ter različne jezike in Braillove kode. Pomembno je, da izberete programsko opremo, ki je združljiva z vašim Braillovim tiskalnikom in omogoča kakovosten rezultatv brajici.

Uporabne povezave:

- Prevajalnik Duxbury Braille: <https://www.duxburysystems.com/>
- BrailleBlaster: <https://brailleblaster.org/>
- Braille2000: <https://www.braille2000.com/>

Ali ste vedeli?

Ocenjuje se, da ima več kot 285 milijonov ljudi na svetu težave z vidom.

Korak 3:

Izberite kakovosten papir za tiskanje v Braillovi pisavi

Za tiskanje gradiva v brajici je pomembno, da izberete kakovosten papir, ki lahko prenese postopek tiskanja, ne da bi se raztrgal ali zmečkal. Nekateri priljubljene blagovne znamke takšnega papirja so Piaf, Everest in Nippon. Papir za Braillovo pisavo je običajno debelejši in trpežnejši od običajnega papirja, lahko pa ima tudi nekoliko bolj grobo teksturo, da lahko znaki brajice izstopajo.

Uporabne povezave:

- Piaf: <https://www.piaf.fr/en/>
- Everest: <https://www.atlab.com.br/en/home/>
- Nippon: <http://www.nipponpaper-papylia.com/en/>

Ali ste vedeli?

Na svetu vsakih 5 sekund oslepi ena oseba.

Korak 4:

Preverite dokument

Pred tiskanjem dokumenta v brajici je treba ugotoviti, če je natančno in razumljivo napisan. Če brajice ne berete, razmislite o tem, da bi vaš dokument morda pred tem preverila oseba z okvaro vida in se prepričala, da je pravilno oblikovan in brez napak.

Ali ste vedeli?

80 % invalidnosti je mogoče preprečiti ali ozdraviti.

Korak 5:

Natisnite in označite dokument

Ko je dokument preveden, popravljen in pripravljen za tiskanje, ga natisnite z Braillovim tiskalnikom in na kakovostnem Braillovem papirju.

Pri označevanju dokumenta se prepričajte, da ste na naslovni strani uporabili jasen, širok tisk, za označbo imena avtorja dokumenta. Morda želite vključiti tudi dodatne nalepke na škatle ali mape, v katerih bo dokument shranjen.

Ali ste vedeli?

90 % ljudi z okvaro vida živi v državah v razvoju.

Korak 6:

Razmislite o dodajanju
taktilne grafike

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine, ki izraža le mnenja avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.

Če dokument v brajici vsebuje grafiko ali slike, lahko dodate taktilne različice, da bo dokument bolj dostopen. To lahko storite s posebno programsko opremo ali z izdelavo ločenega taktilnega prekrivala iz materialov, kot sta termoformirana plastika ali papir Swell. S tem lahko izboljšate dostopnost in splošno uporabnost dokumenta v brajici.

Uporabne povezave:

Taktilni pogled <https://tactileview.com/>

Taktilna grafika. Grafics Inc.: <http://www.tactilegraphics.org/>

Ali ste vedeli?

82 % slepih je starih
50 let ali več.

Korak 7:

Upoštevajte potrebe
bralcev

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine, ki izraža le mnenja avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.

Pri ustvarjanju gradiva v brajici je treba upoštevati potrebe bralcev. Nekateri bralci imajo raje elektronske različice besedila kot papirnate, drugi pa imajo posebne želje glede vrste uporabljene brajice. Z upoštevanjem teh potreb lahko zagotovite, da bo gradivo v brajici čim bolj dostopno in uporabno.

Pomembno je tudi opozoriti na možnosti financiranja za posameznike ali organizacije, ki potrebujejo nakup braillovega tiskalnika. Možni viri financiranja so invalidske organizacije, vladne agencije in zasebne fundacije.

Več informacij o tiskanju v brajici lahko dobite pri organizacijah, kot sta Evropska zveza slepih ali Kraljevi nacionalni inštitut slepih v Združenem kraljestvu. Te organizacije ponujajo gradivo in podporo za osebe z okvarami vida ter lahko zagotovijo dodatna navodila za izdelavo gradivav brajici.

Tukaj navajamo stike in podajamo kratke opisi petih evropskih organizacij, ki spodbujajo dostopnost in vključevanje oseb z okvaro vida ob pomoči tiskanja in prevajanja v Braillovo pisavo.

Evropski Agencije

---

spodbujanje dostopnosti
in vključevanje

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine, ki izraža le mnenja avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.

Evropska zveza slepih (EBU):

Spletna stran: <https://www.euroblind.org/>

Opis: EBU je organizacija, ki zastopa interese slepih in slabovidnih v Evropi. Zagotavlja gradivo in podporo za dostopnost in vključevanje v družbo, skrbi za informacije o prevajanju v tisk in Braillovo pisavo. Ponuja tudi svetovalne storitve in možnosti usposabljanja za posameznike in organizacije.

E-naslov: info@euroblind.org

Telefon: +32 2 280 04 68

Nacionalno evropsko združenje za Braillovo pisavo (NBAE):

Spletna stran: <https://www.nbaeurope.org/>

Opis: NBAE je organizacija, ki si prizadeva za spodbujanje pismenostiv brajci v Evropi. Ponuja gradivo in usposabljanje za učitelje Brajice , prepisovalce in bralce. Ponuja tudi programe certificiranja za prepisovalce in popravljavce Brajice.

E-naslov: info@nbaeurope.org

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije (RNIB):

Spletna stran: <https://www.zveza-slepih.si>

Opis: Zveza združuje številna društva. Skrbi za izobraževanje in dostopnost gradiv.

tel: 01 47 00 211

faks: 01 47 002 20

e-naslov: info@zveza-slepih.si

telefonski odzivnik: 01 47 00 225

Evropska agencija za posebne izobraževalne potrebe in vključujoče izobraževanje (EASNIE):

Spletna stran: <https://www.european-agency.org/>

Opis: EASNIE je organizacija, ki si prizadeva za spodbujanje inkluzivnega izobraževanja v Evropi. Ponuja vrsto gradiv in možnosti usposabljanja za izobraževalce in strokovnjake, vključno z informacijami o dostopnih tehnologijah in tiskanju v Braillovi pisavi.

E-naslov: info@european-agency.org

Telefon: +45 32 64 30 00

Evropski invalidski forum (EDF):

Spletna stran <https://www.edf-feph.org/>

Opis: EDF je organizacija, ki zastopa interese invalidov v Evropi. Zagotavlja gradivo in podporo za spodbujanje dostopnosti in vključevanja, vključno z informacijami o prevajanju v tisk in Braillovo pisavo. Ponuja tudi možnosti usposabljanja in svetovalne storitve za posameznike in organizacije.

E-naslov info@edf-feph.org

Telefon: +32 2 280 68 68

Pomembno je opozoriti, da imajo te organizacije lahko različne osebe za stik ali različne regionalne podružnice, zato je najbolje, da za več informacij preverite njihove spletne strani.

KA220-ADU-F23A6749

PARTNERS

LES APPRIMEURS